

ГАЗЭТА ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ЦАНА 30 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE“

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“

THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“

№ 5 (540)

Нядзеля, 29 студзеня 1961 г.

ГОД ВЫДААННЯ 15

Інаўгурацыйная прамова Прэзыдэнта Кэнэды

Ніжэй зьмяшчаем поўны тэкст прамовы новага прэзыдэнта Задзіночаных Штатаў Джона Ф. Кэнэды, якую ён сказаў у Вашынгтоне 20-га студзеня 1961 г. на ўрачыстасці пераняцця ім становішча прэзыдэнта.

✱

«Сяньня мы адзначаем перамогу не якой-небудзь палітычнай партыі. Мы адзначаем сьвята свабоды — і гэтая ўрачыстасць становіць сабой сымбаль канца аднаго кіраўніцтва краін і пачатку другога. Гэта адначасова сымбаль і перамены і прадаўжэньня, бо я скажу перад вамі і перад Усемагутным Богам тую ўрачыстую прысягу, якая была выпрацаваная нашымі продкамі каля 175-ці год таму.

Сьвет ад таго часу вельмі зьмяніўся. Цяпер людзі маюць уладу, якая можа дазволіць ім зьлікваваць усе формы людзкой галечы, але адначасова можа даць ім магчымасьць зьнішчыць усе формы людзкага жыцця. Аднак, тыя самыя рэвалюцыйныя перакананьні, за якія змагаліся нашыя продкі, захавалі і цяпер сваю сілу. Мы перакананыя, што правы чалавека не залежаць ад валькадушнасці дзяржавы, а дадзеныя чалавеку Богам.

Мы ня можам забывацца, што мы — Амэрыканцы — нашчадкі гэтай першай рэвалюцыі. Мы пазіныя паўвостраў, зьвяртаючыся і да сяброў і да ворагаў, што сьветач свабоды, перададзены новаму пакаленьню Амэрыканцаў, загартаваных вайной; людзей, якія ўсьведамляюць, што цяперашняя няўстойлівасьць сьвету вымагае згуртаванасьці й дысцыпліны; людзей, якія ганарацца сваёй амэрыканскай спадчынай і ня маюць намеру быць абыхавымі сьветкамі таптаньня людзкіх правоў — тых самых правоў, бараніць якія наша краіна заўсёды забавязвалася і бараніць якія мы забавязваемся цяпер.

Няхай ведаюць усе народы, незалежна ад таго, ці ставяцца яны да нас прызнаці ці варожа, што мы гатовыя заплаціць усякую цану, узяць на сябе ўсякі цяжар, пераносіць усякі нястачы, каб забясьпечыць абарону свабоды і ёйную перамогу; і ў імя гэтай свабоды мы будзем падтрымоўваць усіх нашых сяброў і супрацьдзеіць усім ворагам. Гэтае забавязаньне мы бярэм на сябе, але мы бярэм на сябе яшчэ і іншыя забавязаньні.

Мы забавязваемся заставацца вернымі сябрамі тых нашых старых саюзнікаў, зь якімі мы зьвязаныя культурнымі й духоўнымі традыцыямі. У цэным супрацоўніцтве зь імі мы можам зрабіць шмат, але калі мы будзем падзеленыя — нашы магчымасьці будуць абмежаванымі.

Тым новым дзяржавам, уступленьне якіх у шэрагі краінаў вольнага сьвету мы вітаем, мы даем урачыстае абяцаньне, што мы не дапусьцім, каб адна форма калёнальнага панаваньня, якая адыйшла цяпер у мінулае, была замененая другой формай куды больш жорсткай тыраніі. Мы ня можам спадзявацца, што гэтыя маладыя краіны заўсёды будуць падтрымоўваць наш пункт гледжаньня. Але мы спадзімся, што яны выявяцца дастаткова моцнымі, каб бараніць сваю ўласную свабоду. Мы спадзімся, што яны будуць памятаць кітайскую прыказку, якая гаворыць, што тыя, што ў пагоні за ўладай намагаюцца асядаць тытра, становяцца першымі ягонымі ахвярамі.

Тым народам, якія жывуць у ўмовах беднасьці, мы даем урачыстае абяцаньне зрабіць усе магчымае, каб дапамагчы ім перамагчы гэтую беднасьць. Мы будзем даваць ім дапамогу столькі часу, колькі спатрэбіцца, каб вывесці іх зь цяперашняга стану. Мы будзем даваць гэтую дапамогу не таму, што ім дапамагаюць камуністы, і не таму, што мы хочам такім чынам схіліць гэтыя народы на наш

бок, а таму, што гэтага вымагае справядлівасьць. Калі свабоднае грамадства ня будзе здольнае дапамагчы тым людзям, якія знаходзяцца ў беднасьці, дык гэтае грамадства ня будзе здольнае выратаваць ад згубы і тых, хто жыве ў дастатку.

Братнім рэспублікам, якія знаходзяцца на поўдзень ад нашых граніцаў, мы даем асаблівае забавязаньне. Мы прапануем ім падпісаць новы саюз, мэтай якога будзе ператварыць нашы словы ў справы. Мы хочам дамагчыся запраўднага прагрэсу й дапамагчы свабодным людзям і свабодным урадам зьлікваваць беднасьць. Але гэтая мірная рэвалюцыя — «рэвалюцыя надзеі» — не павінна паддацца ціску варожых сілаў. Няхай усе нашы суседзі ведаюць, што мы разам зь імі ў цвёрдым намере супрацьдзеіць агрэсіі і падрыўной дзейнасьці на ўсёй тэрыторыі абедзьвюх Амэрыкаў. Няхай ведаюць усе, што заходнія Паўкуля поўная рашучасьці заставацца і ў будучыні гаспадаром у сябе дома.

Арганізацыю Задзіночаных Нацыяў — гэтае міжнароднае аб'яднаньне суверэнных дзяржаваў, мы ўважам галоўнай і апошняй надзеяй нашага стагодзьдзя. У момэнт, калі разьвіцьцё прыладаў знішчэньня апырэдыліла разьвіцьцё прыладаў міру — мы паўтараем нашае забавязаньне падтрымоўваць гэтую міжнародную арганізацыю. Мы будзем супрацьдзеіць усім спробам ператварыць ЗН у месца для бездаказных выступленьняў і зьнявагаў. Мы будзем таксама спрыяць дзейнасьці ЗН у справе абароны й дапамогі новым і слабым дзяржавам. Мы будзем імкнуцца пашырыць сфэру дзейнасьці гэтай арганізацыі.

Да тых урадаў, якія хочуць стацца нашымі прэцэдэнтамі, мы зьвяртаемся з прапановай: няхай абодвы бакі пачнуць нанова шукаць шляхоў да дасягненьня міру. Няхай яны зробіць гэты крок перш, чымся сілы разбурэньня, створаныя сучаснай навукай, ня прыйдучь у рух — наўмысна калі выпадкова — і ня знішчаць усё чалавечтва. Мы ня можам уводзіць іх у спакусу нашай слабасьці, бо толькі тады, калі ў нас будзе дастаткова зброі, мы можам быць упэўненыя, што гэтая зброя ніколі ня будзе ўжывацца.

Во-ж ня могуць абедзьве вялікія й матуныя групы дзяржаваў задавальнацца палажэньнем, пры якім абодвы бакі нясуць непасільны цяжар сучаснага абзрэньня; пры якім абодва бакі ўстрыжаныя сталым распаўсюджваньнем

сьмяротнай атамнай зброі, але пры якім яны ўсё-ж далей працягваюць гонку ўзбраеньняў, каб зьмяніць тую няўстойлівую раўнавагу страху, якая ўстрымоўвае чалавечтва ад згубнай вайны.

Вернемся да самага пачатку. Абодвым бакам варта памятаць, што вельмі васьць — гэта не азнака слабасьці і што шчырасьць заўсёды можна правярыць. Ня варта пачынаць перамовы пад ціскам страху, але й ня трэба баяцца іх васьці. Абодвым баком трэба знайсці тое, што можа аб'яднаць сьвет, а не разважаць аб тых праблемах, якія нас дзеляць. Абодвым баком трэба, сфармуляваць паважныя й канкрэтныя прапановы ў справе інспэкцыі й кантролю над раззбраеньнем. Неабходна паставіць сяродкі, якія дазваляюць зьнішчыць цялыя народы, пад міжнародны кантроль. Абодвы бакі павінны працаваць супольна, і тады навука здолее рабіць чуды, а ня прыносіць ім новыя страхі. Мы павінны супольна дасьледваць міжплянэтную прастору, перамагаць пустыні, змагацца з хваробамі, дасьледваць морскае дно й спрыяць разьвіцьцю мастацтва й гандлю. Няхай абодвы бакі працуюць разам, каб ажыццявіць ува ўсіх краінах сьвету запавет прарока Ісаі: «Вызваліце іх ад цяжкога цяжару й вызваліце прытчэчаных».

У гэтым сьвеце, падзеленым узаемным недаверам, супрадоўніцтва можа стацца рухавіком прагрэсу. Абодвы бакі павінны імкнуцца стварыць ня новую раўнавагу сілаў, а новы міжнародны парадок, заснаваны на правзе. Абодвы бакі павінны стварыць парадок, пры якім і моцныя й слабыя адчувалі-б сябе ў бяспецы і мір быў-бы навекі загарантаваны.

Усе гэтыя заданьні ня могуць быць выкананыя за першыя сто дзён, ці нават за першыя тысячы дзён, ці за трыяць дзейнасьці цяперашняга новага амэрыканскага ўраду. Можна гэтае заданьне ня будзе нават зьдзейсьненае цяперашнім пакаленьнем. Але мы павінны пачаць.

Канчатковы посьпех ці няўдача гэтага палітычнага курсу знаходзіцца, дарагія суграмадзяне, у вашых руках у куды большай ступені, чымся ў маіх. Ад таго часу, як была створаная нашая краіна, кажнае пакаленьне Амэрыканцаў павінна было даваць доказ свае адданасьці нашым нацыянальным ідэялам. Маладыя Амэрыканцы, якія адказвалі на заклік нацыі, былі гатовыя ахвяроўваць сваё жыцьцё ўва ўсіх краінах сьвету. (Заканчэньне на 2-ой бач.)

Канфрантацыя маскоўскага й заходняга каліяніялізму

Некалькі год таму ў Мюнхэне была заснаваная арганізацыя «Саюз Моладзі Народаў Савецкага Саюзу на Эміграцыі» (СМНСЭ). Першапачаткова ў яе ўваходзілі прадстаўнікі моладзі бальшыні нерасейскіх народаў СССР, у тым ліку й прадстаўнікі беларускай моладзі. Пазьней сваю згоду на супрацоўніцтва ў гэтай арганізацыі выявілі таксама прадстаўнікі расейскай моладзі.

Сваю дзейнасьць арганізацыя накіроўвае ў першую чаргу на інфармаваньне моладзі некамуністычнага сьвету аб палажэньні і праблемах моладзі падсавецкіх народаў. Апрача гэтай і іншых формаў змаганьня : камуністычнай прапаганды і камунізму наагул, СМНСЭ ў сваім статucie акрэсьлілае таксама тыя мэты, да ажыццяўленьня якіх сябры арганізацыі будуць імкнуцца пасля ліквідацыі на іхных бацькаўшчынах бальшавіцкай дыктатуры. У статucie аб гэтым сказана, што адной з мэтай сяброў арганізацыі зьяўляецца ажыццяўленьне права падсавецкіх народаў на дзяржаўную суверэнасьць.

Арганізацыя пасьпяхова разгортвае сваю дзейнасьць. У некалькіх заходніх

мовах пэрыядычна выдаюцца «Бюлетэнь-СМНСЭ» (рататарам) і друкаваныя часопісы «Праблемы Моладзі Народаў СССР», у якіх зьмяшчаюцца інфармацыйны матэрыял і артыкулы аб палажэньні моладзі ў Савецкім Саюзе. Як даведваемся, СМНСЭ ўвайшоў у кантэнт прыблізна з тысячай арганізацыяў моладзі і студэнтаў у розных краінах некамуністычнага сьвету.

Арганізацыя штогод уладзіць свае сьмінары, на якія запрашаюцца прадстаўнікі ад розных арганізацыяў моладзі ў Нямеччыне й іншых краінах. Сёлетня такі сьмінар адбыўся ў Мюнхэне 14—15 студзеня. У ім узялі ўдзел каля 60 асобаў — сяброў СМНСЭ, прадстаўнікоў нямецкіх студэнцкіх арганізацыяў, а таксама студэнтаў нэграў, гіндусаў і арабаў. Тэма сьмінару — «камунізм — каліянілізм». Першы й галоўны рэфэрат, працэнтаны Туркестанцам — сябрам СМНСЭ, быў на тэму «Савецкі Саюз — каліяніліная імперыя». Рэфэрат быў добра абгрунтаваны фактамі і праілюстраваны прыкладамі і пераканаўча паказаў існаваньне ў бальшавіцкай імперыі каліяні-

Амэрыка перад новымі заданьнямі

20-га студзеня, пасля зьлажэньня прысягі, новавыбраны амэрыканскі прэзыдэнт Джон Кэнэды пачаў выконваньне сваіх абавязкаў. Увесь сьвет зь вялікім напружаньнем чакаў тых першых словаў ці прызнакаў, якія дазваляць меркаваць аб будучай палітыцы новай амэрыканскай адміністрацыі. Інаўгурацыйная прамова Кэнэды дазваляе зрабіць у гэтым кірунку першыя асьцярожныя вывады.

Кэнэды сказаў палымяную, дынамічную прамову, у якой, у вагульных словах, фармуляваў дух і кірунак сваёй будучай палітыкі. Ён заклікаў Усход і Заход узнавіць высілкі для захаваньня міру ў сьвеце, падкрэсліў, што Амэрыка гатовая заплаціць любую цану для абароны свабоды, заклікаў амэрыканскі народ і людзей усяго сьвету да змаганьня з «тыраніяй, беднасьцямі, хваробамі і вайной» — за свабоду чалавека і справядлівасьць. Такім чынам у прамове Кэнэды знайшла сваё адлюстраваньне сказаная ім раней і на першы пагляд парадаксальная фраза, што ЗША пад ягоным кіраўніцтвам будуць ня столькі супраць камунізму, колькі за трыумф свабоды ўва ўсім сьвеце. Гэта, на нашу думку, і зьяўляецца тым новым, што ў вадэрэньне ад сваіх папярэднікаў прынёс з сабой Кэнэды. Будучыня пакажа, у якія канкрэтныя формы выльецца гэтая формула ў практычнай палітыцы. Можна, аднак, уважаць бясспрэчным, што яна дае шырэйшыя магчымасьці да дзеяньня — шырэйшыя ў тым сэнсе, што на месца дасюлешняга абароннага «супраць» выступае новы, канструктыўны мамэнт «за».

У карысьць такой інтэрпрэтацыі гаворыць асаблівы націск, пакладзены Кэнэды ў ягонай прамове на **свабоду**. Калі гэтыя прыпушчэньні правільныя, тады можна чакаць, што ў палітыцы Задзіночаных Штатаў і ўсяго вольнага сьвету ў дачыненні да камунізму наступіць новая эра і, бясспрэчна, больш абнадзейваючая. Канструктыўная плятформа, спалучаная зь ідэялізмам і дынамізмам маладога пакаленьня, якое ў васобе Кэнэды ўзяло ў свае рукі дзяржаўнае стырэнне вядучай заходняй дэмакратыі, ствараюць перадамовы для новых, больш моцных імпульсаў у змаганьні з агрэсыўнай камуністычнай ідэялёгіяй і расейска-бальшавіцкім імперыялізмам. Будзем спадзявацца, што новы прэзыдэнт усьведаміў тыя недахопы, якія дасюль выяўляў заходні сьвет у існуючым змаганьні ідэяў, і прыкладзе свае высілкі, каб гэтыя недахопы зьлікваваць.

На першае выступленьне Кэнэды ў якасьці прэзыдэнта ўвесь сьвет адгукнуўся пазьтыўна. Увесь, апрача камуністычнага Кітаю. Характэрна, што Хрушчоў з сваёй маскоўскай кампаніяй робіць усё, каб таксама паставіць сябе ў лік задаволеных. З прычынаў, аб якіх мы можам рабіць сабе толькі здагадкі, маскоўскія валадары перамогу Кэнэды на выбарах і пераняцце ім прэзыдэнцкіх абавязкаў віталі так, быццам і яны тут таксама нешта ці некага перамаглі. Хопіць прыгадаць, што вашынгтонскую інаўгурацыйную цырымонію перадавала маскоўскае радыё, «Правда» і «Известия» зьмясьцілі поўнасьці прамову Кэнэды, а Хрушчоў у надзвычай ветлівай форме вітаў новага прэзыдэнта і выказаў свае пажаданьні хуткага папешаньня савецка-амэрыканскіх дачыньняў.

Сваё жаданьне хутка сустрэцца з новым амэрыканскім прэзыдэнтам Хрушчоў выказаў ужо даўно. Але што яму на гэтым будзе залежыць аж настолькі, ніхто хіба не прадабчаў. Гэтая нецярплівасьць гаворыць аб тым, што ў Хрушчоў павінны быць для гэтага немалаважныя прычыны. Аб іх, як мы ўжо запачалі, мы можам толькі здагадавацца, бо, ведаючы бальшавікоў, ясна, што гэтыя прычыны могуць быць розныя, толькі ня тыя, якія служаць афіцыйным прэтэкстам для перамоваў з «капіталістамі» й «імперыялістамі»... А скрытых матываў Хрушчоў мае больш як досыць: яму напэўна хацелася-б перад сусьветнай грамадзкасьці яшчэ раз і канчаткова зваліць зь сябе віну на былога прэзыдэнта Айзэнгаўэра за правал парыскай сустрэчы на найвышэйшай узроўні і атрымаць апараты ягонай пазыцыі з боку Кэнэды, які, дарчы, у часе перадвыбарчай кампаніі выказаў думку, што ён эвэнтualьна мог-бы выбачыцца перад Хрушчовам за ініцыянт з самалётам «У-2». Магчыма Хрушчоў хоча асабіста й бліжэй пазнаць маладога Кэнэды, ягоны характар, ягоны пазыцыі і запраўдныя глыбейшыя намеры ў дачыненні да камунізму ды зрабіць на яго адпаведны ўплыў, каб забягнучь актыўнасьці абвешчанай Кэнэды кампаніі за свабоду ўва ўсім сьвеце. Магчыма Хрушчоў шчыра верыць, што з прыходам Кэнэды вернуцца часы Рузвэльта, калі савецкія «качошы», устаноўлены на амэрыканскіх грузавіках, а чырвонаармейцы з амэрыканскімі кансэрвамі ў рукзакках займалі Цэнтральную Эўропу, каб адтуль дабраахвотна ніколі ня выходзіць. Магчыма Хрушчоў адчуў патрэбу ў запраўдным часовым адпужаньні, каб справіцца з нутранымі праваламі ў галіне ідэялёгічнага выхаваньня насельніцтва павяноленых народаў дз з эканамічнымі цяжкасьцямі, асабліва ў сельскай гаспадарцы. Магчыма яму залежыць на пашырэньні гандлёвых сувязяў з Захадам, каб умацаваць нутранае эканамічнае палажэньне, забясьпечыць выкананьне плянаў і зладзіць незадаваленьне народных масаў. Магчыма гэтая ініцыятыва ў вонкавай палітыцы патрэбная яму, каб эвэнтualьнымі посьпехамі ў гэтай галіне затушаваць перад надыходзячым партыйным зьездам нутраныя правалы. Магчыма Хрушчоў хоча прыспешыць увод кітайскіх камуністаў у Задзіночаных Нацыі ды дамагчыся для іх уступак у справе абтокаў Кэмой і Матсу, аб чым Кэнэды ў перадвыбарчай кампаніі рабіў выгадныя для камуністаў выказаньні, і гэтым самым даказаць Кітаю-цам карысьць ягонай тэорыі «мірнага суіснаваньня», якая дазваляе пашыраць камунізм «мірным» шляхам. Магчыма Хрушчоў хацеў-бы зноўтэрмінаваць дзеянне таго бумэрангавага эфэкту, які ён выклікаў сваёй антыкалёнійальнай кампаніяй. Магчыма Хрушчоў спадзяецца выгандляваць у Кэнэды выгадныя ўмовы раззбраеньня.

М. К.

(Заканчэньне на 2-ой бачыне)

Амэрыка й Кітай

Адным з найважнейшых і разам з тым найцяжэйшых заданьняў новага амэрыканскага ўраду прэзыдэнта Кэнэды зьяўляецца бясспрэчна сфармуляваньней рэалізацыя новае палітычнае лініі ў дачыненьні да камуністычнага Кітаю. Міжнародная палітычная сытуацыя разьвіваецца ў тым кірунку, што пад ейным уплывам амэрыканская публічная апінія пачынае ў большай ступені, чымся перад гэтым, усведамляць веліч небяспэкі, якая вольнаму сьвету і ў першую чаргу Амэрыцы загражае з боку камуністычнага Кітаю, і ў залежнасьці ад гэтага дамагаецца больш актыўнага й гібкага курсу амэрыканскай замежнай палітыкі ў дачыненні да Кітаю.

Амэрыка стаіць сямніна перад дылемай, што калі яна будзе і далей пастараму перашкаджаць прыняцьцю камуністычнага Кітаю ў Задзіночаныя Нацыі, дык можа стварыцца палажэньне, калі яна будзе перагаласаванай маладымі афразіяцкімі дзяржавамі, прынятымі ў склад ЗН Генэральнай Асамблеі ЗН мінулай восені. На гэта кроз і разьлічваў тады Хрушчоў, калі намагаючыся здабыць падтрыманьне афрыканскіх і азіяцкіх сяброў гэтае арганізацыі, выступіў у ваяўнічай позе абароньніка інтарэсаў экскляніяльных народаў перад заходнім «калініялізмам» і «імперыялізмам».

Падчас васеньняе сесіі Генэральнай Асамблеі ЗН амэрыканская палітычная апінія сур'ёзна лічылася з магчымасьцю, што, незалежна ад волі Амэрыкі, камуністычны Кітай мог ужо тады стаіцца сябрам ЗН. І толькі дзякуючы індыйскаму прэм'еру Нэру, які, маючы зь Кітаем сабскія разьлікі, спрычыненыя кітайскай агрэсіяй супраць Тыбэту й паўночных правінцыяў самой Індыі, не падтрымаў кандыдатуры Кітаю, справа ягонага прыняцьця ў ЗН была адложаная на далейшы год часу.

Варта прыпомніць, што за гэты адклад галасавала і большыя новых дзяржаваў Афрыкі. Аднак няма найменшае гарантыі, што пагляд гэтых дзяржаваў на сяброўства Кітаю ў ЗН ня можа ў хуткім часе зьмяніцца на ягоную карысьць. Тут трэба мець наўвече і тое, што ў новаўсталялых афрыканскіх дзяржавах што раз больш актывізуецца ня толькі савецкая, але й кітайская інфільтрацыя, якая не астанецца бяз уплыву на фармаваньне палітычнае думкі гэтых дзяржаваў.

Зусім нармальна, што ўсе гэтыя справы глыбока непакояць Амэрыку. Адразу пасля прэзыдэнцкіх выбараў перадавыбарны дараднік Кэнэды ў пытаньнях замежнае палітыкі й адзін з праўдападобных тады кандыдатаў на міністра замежных справаў Чэстэр Боўльс у часопісе «ЮС энд Ворльд Рэпорт» пісаў: «Я не спадзяюся вайны з боку Савецкага Саюзу, калі ня браць на ўвагу магчымасьці «трагічнай памылкі ў прадбачваньнях». Затое маё вялікае занепакаеньне канцэнтруецца на камуністычным Кітаі. Урад Айзэнгаўэра не дацэньваў праблемаў, якія ставіць Кітай, і разглядаў яго з гледзішча на небяспэку камунізму. Але ў практыцы Кітай мае такжа й імперыялістычныя традыцыі».

Гэтая заява выдатнага й уплывовага амэрыканскага палітыка з Дэмакратычнае партыі, а так-жа й падобныя выказваньні іншых паказвалі, што новая амэрыканская адміністрацыя ня зможа задаволіцца адно толькі байкатаваньнем камуністычнага Кітаю на міжнародным форуме, а будзе змушаная шукаць новых шляхоў у фармаваньні сваіх дачыненняў з Пэкінам. Аставаласядкрытым толькі пытаньне, ці Амэрыка, сьведамая небяспэкі, якая загражае з Пэкіну, пяройдзе ад пазыцый пасыўнага байкоту да ўзмоцненага палітычнага супраць яго наступу, ці, наадварот, будзе, прынамся ў некаторых пытаньнях, шукаць супольнай зь ім мовы.

Калі ўзяць на ўвагу пераважаючы на Захадзе пагляд, што ідэялягічныя разыходжаньні між Масквой і Пэкінам усцяж паглыбляюцца і што ў гэтым ідэялягічным канфлікце між дзвюма найвялікшымі камуністычнымі дзяржавамі ўдасца выкарыстаць Кітай супраць Савецкага Саюзу, можна было спадзявацца, што амэрыканская палітыка будзе разьвівацца ў кірунку адпружання дачыненняў з камуністычным Кітаем і шуканьня паразуменьня зь ім.

Хутка паявіліся канкрэтныя сымптомы за тым, што ў васьродзьдзі новага прэзыдэнта сур'ёзна абмяркоўваецца пытаньне шуканьня збліжэньня з камуністычным Кітаем. У пачатку студзеня ў заходняй прэсе паявіліся весткі, што ў амэрыканскім Кангрэсе зарысцоўваецца супраць да магчымасьці лібэралізацыі амэрыканскай палітыкі ў Задзіночаных Нацыях у дачыненні да Кітаю. На адным паседжаньні групы кансерватыўных праціўнікаў Кэнэды з Рэспубліканскай партыі было высунутае дамаганьне, што Задзіночаныя Штаты павінны пакінуць ЗН у выпадку, калі будзе ў іх прыняты камуністычны Кітай.

Амэрыканскія прыхільнікі прыняцьця ў ЗН камуністычнага Кітаю падмацоўваюць сваю пазыцыю яшчэ і тым аргументам, што бяз удзелу Кітаю ня ўдасца разьвязаць праблемы разьбраеньня. Кітай у хуткім часе будзе мець сабскую атамную бомбу, а таму разьбраеньне бяз удзелу Кітаю ня мела-б ніякага практычнага эфэку. А трэба лічыцца з тым, што Кітай ня згодзіцца на ўдзел у акцыі разьбраеньня, калі ня будзе дапушчаны ў Задзіночаныя Нацыі. Прэзыдэнт Кэнэды таксама выказаў думку, што Кітай павінен быць абавязкава ўключаны ў акцыю разьбраеньня.

Ужо звыш дзесяціх год Амэрыка энэргічна тарпэдуе справу прыняцьця ў ЗН камуністычнага Кітаю, высцоўваючы супраць яго такое абвінавачаньне, як агрэсія ў Карэі, і даказваючы, што ягонны ўрад не адказвае ўмовам сяброўства, сфармуляваным у карце ЗН. Гледзячы аднак на справы аб'ектыўна й бяз псыхалягічнага ўпярэджаньня, цяжка згадзіцца, каб у паступаньні Амэрыкі была лягічная паслядоўнасьць. Савецкі Саюз мае на сваім сумленьні шмат больш актаў агрэсіі, чымся Кітай, аднак зьяўляецца сябрам ЗН і навет ягонай Рады Бясьпечнасьці, а Амэрыка ні разу навет не падумала заквэстыянаваць права ягонага сяброўства ў сувязі з новымі актамі

савецкай агрэсіі. Прысутнасьць прадстаўніка Пэкіну ў ЗН не магла-б быць у такой меры недарэчнай, чымся прысутнасьць вугорскага Кадара, таксама не заквэстыянаванага Амэрыкай навет у той час, калі памяць аб крывавым здзішэньні вугорскага паўстаньня была яшчэ свежай. Дык ня столькі палітычныя, колькі пачуцьцёвыя матывы кіравалі Амэрыкай, калі яна выказвалася ўвесь час супраць сяброўства Кітаю.

Падобна Кітаю, існуе цэлы рад дзяржаваў, таксама падзеленых між камуністычнымі і некамуністычнымі рэжымамі. Гэта Заходняя і ўсходняя Нямеччына, Паўдзённая й Паўночныя Вьетнам, Паўдзённая й Паўночная Карэя. У гэтых падзеленых краінах пытаньне было разьвязанае вельмі проста, што ніводная зь іх ня мае свайго прадстаўніцтва ў ЗН.

Але ў падзеленым Кітаі сытуацыя іншая. Там уваходзіць у склад сяброў ЗН толькі нацыянальны Кітай Чан-Кай-Шэка, бо гэтакі стан быў створаны яшчэ перад апанаваньнем камуністымі кітайскага кантынэнту. Амэрыка ў ніякім выпадку ня можа не абараняць сяброўства ў ЗН нацыянальнага Кітаю, бо ў праціўным выпадку вольныя дзяржавы Азіі й Афрыкі страцілі-б да яе ўсякі давер.

У Амэрыцы пачынае ўзнікаць канцэпцыя двух кітайскіх прадстаўніцтваў у ЗН або г. зв. «палітыка двух Кітаяў»: незалежна ад прадстаўніцтва Чан-Кай-Шэка мела-б быць дапушчанае й прадстаўніцтва Пэкіну. Такого пагляду між іншым трываецца і ўспомнені ўжо Чэстэр Боўльс. Цяжка аднак разьлічваць, каб на такі кампраміс згадзіліся Пэкін, тым болей, што час працуе на ягоную карысьць і што ў недалёкай будучыні, як вышэй гаварылася, Амэрыка ў ЗН у гэтым пытаньні можа страціць дасюльнюю бальшыню. Дык ці-ж ня лепей яму пачакаць, каб пры больш спрыяльнай кан'юнктуры аднаму засесці ў гэтай міжнароднай арганізацыі. Падобна-ж паступае і Заходняя Нямеччына, калі ўважае, што лепш зусім не належыць да ЗН, чымся засядаць у іх побач з камуністычным прадстаўніцтвам ўсходняй Нямеччыны.

Апошнім часам і з боку камуністычнага Кітаю паявіліся галасы за збліжэньнем з Амэрыкай. У амэрыканскім журнале «Люк» нядаўна было зьмешчанае інтэрвю зь кітайскім прэм'ерам Чу-Эн-Ляем амэрыканскага журналістага Эдгара Сноўа, які з дазволу амэрыканскага міністэрства замежных справаў адбывае цяпер пяцімесячнае падарожжа па Кітаі і ў міжчасе быў прыняты Чу-Эн-Ляем. Вось-жа ў гэтым інтэрвю Чу-Эн-Лэй выказаў пагляд, што справа навязаньня дыпламатычных дачыненняў між Пэкінам і Вашынгтонам зьяўляецца толькі пытаньнем часу. Кітайскі прэм'ер выказаў перакананьне, што пазытыўнае разьвязаньне гэтае праблемы будзе хутка знойдзенае. Перадумовай, аднак, гэтага разьвязаньня мае быць перадусім урэгуляваньне справы Фармозы, бо пакуль спрэчка за Фармозу ня будзе зьліквідаваная, датуль, на думку кітайскага прэм'ера, нельга й выабразіць дачыненняў між абедзвюма дзяржавамі, бо амэрыканскае становішча ў пытанні

Інаўгурацыйная прамова Прэзыдэнта Кэнэды

(Заканчэньне зь 1-ай бач.)

Цяпер зноў гучыць такі заклік. Але цяпер — гэта ня заклік узяцца за зброю. Хоць зброя для нас неабходная і мы не баімося бітваў — гэта ня заклік да бітваў. Гэта заклік узяць на сябе цяжар затоенага змаганьня, якое працягваецца з году ў год. Гэта заклік да змаганьня супраць агульных ворагаў усяго людзтва — супраць тыраніі, галечы, хваробаў і супраць самой вайны.

Ці можам мы стварыць дзеля змаганьня супраць гэтых ворагаў людзтва вялізарны сусьветны саюз — саюз Поўначы й Паўдняя, Усходу й Захаду, які загаран-

Фармозы зьяўляецца актам агрэсіі. Ськіроўваючы войстрыя напады супраць амэрыканскай «палітыкі двух Кітаяў», Чу-Эн-Лэй высунуў дамаганьне, што Амэрыка ў першую чаргу павінна забраць свае збройныя сілы як з самай Фармозы, гэтак і з праліву, які аддзяляе Фармозу ад кітайскага кантынэнту. Пры гэтым Чу-Эн-Лэй адкінуў магчымасьць разьвязаньня пытаньня Фармозы шляхам міжнароднага пасярэдніцтва, цвёрдадзячы, што гэта чыста нутранае кітайскае пытаньне.

Шмат сьвятла на будучую пазыцыю Амэрыкі ў дачыненні да кітайскае праблемы кідаюць найсьвяжэйшыя асьветчаньні кіраўнікоў замежнае палітыкі новай адміністрацыі Кэнэды. Гэтак амэрыканскі палітык Аўрэль Гарыман, свежаназначаны прэзыдэнтам Кэнэды ягоным паслом для замежных падарожжаў, у сваім радыяінтэрвю заявіў, што сьветавы мір зьяўляецца ў большай ступені zagrożены камуністычным Кітаем, чымся Савецкім Саюзам. Ён зацяміў, што раней ці пазьней большыя сяброў ЗН выкажыцца за прыняцьце камуністычнага Кітаю і што ёсьць шмат азнакаў за тое, што Кітай «не абавязкава жадае быць вызнаны Амэрыкай».

Цікавы ў гэтым пытаньні заўвагі выказаў заступнік міністра замежных справаў Чэстэр Боўльс перад падкамісіяй замежных справаў сэнату падчас ягонага зацьверджаньня на гэтае становішча. Боўльс заявіў, што Амэрыка павінна бараніць Фармозу за ўсякую цану й ня глядзячы на ніякую рызыку. Паводля цяперашняга палажэньня справаў, на ягоную думку, дыпламатычнае вызнаньне камуністычнага Кітаю павінна быць выключаным. Амэрыка павінна астацца ў Задзіночаных Нацыях навет у тым выпадку, калі-б быў у іх уведзены камуністычны Кітай.

18-га студзеня перад сэнацкай камісіяй замежных справаў адказаў на стаўленьня яму пытаньні Эдлія Стывэнс, калі на парадку дня стаяла справа ягонага зацьверджаньня старшынём амэрыканскае дэлегацыі ў ЗН. Вось-жа Стывэнсон заявіў, што Задзіночаныя Штаты стаяць перад эвэнтуальнасьцю прыняцьця ў ЗН камуністычнага Кітаю. Ён запырчыў, што быццам зьяўляецца прыхільнікам прыняцьця Кітаю, аднак зазначыў, што ў далейшым «будзе немагчымым супрацьдзеіць гэтаму прыняцьцю».

(Заканчэньне на 3-ай бач.)

таваў-бы ўсім людзям годнае існаваньне й абарону іхных неад'емных правоў? Ці хочаце вы ўзяць удзел у выкананьні гэтага гістарычнага заданьня? У даўгой гісторыі чалавецтва толькі нешматлікім пакаленьням выпала роля абаронцаў свабоды ў часы найбольшай небяспэкі. Я не баюся такой адказнасьці. Я вітаю гэтую адказнасьць. Я ня думаю, каб і вы хацелі памяншаць месцамі зь якім-небудзь іншым народам ці іншым пакаленьнем. Тая вера й адданасьць свабодзе, зь якой мы падыходзім да свайго заданьня, зьзяра асьвеціць усю нашу краіну й тых, хто ёй служыць. І водбліск гэтага сьвятла можа сапрады асьвяціць увесь сьвет. Таму, дарагія суграмадзяне — Амэрыканцы, ня пытайцеся, што наша краіна можа зрабіць для вас, а пытайцеся, што вы можаце зрабіць для вайшай краіны.

Грамадзяне ўсіх краінаў сьвету! Ня пытайцеся, што Амэрыка можа зрабіць для вас; пытайцеся — што ўсе мы можам супольна зрабіць для абароны свабоды людзей.

І, урэшце, ці мы амэрыканскія грамадзяне, ці грамадзяне іншых краінаў сьвету — вымагайце ад нас гэі-жа сілы й такой-жа ахвярнасьці, якіх мы будзем вымагаць ад вас. Нашай адзінай зарукай будзе нашае чыстае сумленьне; нашым адзіным судзьдзёй — гісторыя. Кіруючыся гэтым, мы будзем імкнуцца весці нашу любую краіну, просячы дапамогі й благаславенства ў Усемагутнага Бога, але ўсьведамляючы сабе, што тут на зямлі Божаа работа павінна быць зробленая намі.»

Амэрыка перад новымі заданьнямі

(Заканчэньне зь 1-ай бач.)

Гэтае «магчыма» можна было-б прадаўжаць далей. Але й падазеньных тут хопіць, каб пабачыць, што магываў для цяперашніх залётаў да Кэнэды ў Хрушчова можа быць шмат. Маючы на ўвазе бальшавіцкую дыпламатычную маваль, кажнага з гэтых магываў, а тым больш усіх іх, узятых разам, дастаткова Хрушчову для апраўданьня рызыкі распацацыцы новых перамоваў. Траціць ён напэўна нічога ня зьбіраецца, так як ён не адмаўляецца ад пашырэння камунізму ў цэлым сьвеце, хай і сваім, «мірным» шляхам.

Заходняя прэса й радыё паведамляюць, што Кэнэды энэргічна ўзяўся за выконваньне сваіх адказных заданьняў. Спадзяемся, што некаторыя ягонныя перадавыбарчыя выказваньні, якія, зрэшты, ніколі й нікім не бяруцца паважна, будучы здадзеныя ў архіў. Рэзэрва, зь якой Кэнэды паставіўся да сватаньняў Хрушчова, сьветчыць аб гэтым. Застаецца пажадаць, каб новы амэрыканскі прэзыдэнт моцна трымаў у сваіх руках вонкавапалітычную ініцыятыву й накіроўваў сьвет да тых ясных гарызонтаў, якія ён акресліў у сваёй інаўгурацыйнай прамове.

Ю. Дубовік

Творы Алесь Гаруна

Матчын дар

(Працяг)

ЗМОРА
М. В.

Сэрца, спаць хачу я, спаць!
Заўтра рана ўстаць мне, ўстаць.
Вочы сьлепіць сон мне, сон,
У вуха шэпча ён мне, ён:
— Ня журыся, пакладзіся, адпачні.
Мардаваньне, сумаваньне адгані.

— Заўтра зрана, сьвет-ня-сьвет,
Выйдзеш з хаты з гэтай, з гэт.
Стаць на працу мусіш, стаць,
Здаць прыгоны мусіш, здаць.
Не мардуйся, не крапуйся, адпачні,
Думаваньне, сумаваньне адгані!

Рыбка, спаць хачу я, спаць!

ЛІТАНЬНЕ АДЗІНОЦЕ

Зноў я прыходжу у часе зьмярканьня,
Складаю літаньне, нясу табе даньне
Ад сэрца свайго, Адзінота.

Можна раней, як яшчэ не радзіўся,
Табе быў адданы, табе прысудзіўся,
Княгіня мая, Адзінота;

Можна быць, маці, калі спавівала
І ночы ня спала, над люлькай сьпявала,
Табе аддала, Адзінота.

Меў я ад родных пяшчоты-упады,
Мне мамка-галубка і ўсе былі рады,
А ты — над усіх, Адзінота.

Ты надавала мне трызьняў ў садочку
Ля хаткі радзімай, ў вішнёвым куточку,
Дзіцяці яшчэ, Адзінота.

Ласка твая, што ўсяго навучыўся,
Ў жыцьцё, і ў людзей, і ў цябе улюбіўся,
І воля твая, Адзінота.

Сьмерцям сваёю ці наглаго зыгну,
Ніколі цябе я ужо не пакіну, —
Ня здолеці мне, Адзінота!

Часам табе пасылаю праклёны,
Зубоў скрыгітаньне, уразаў мільёны
Ўладаньню твайму, Адзінота;

Й дух непакоры, руіны, паўстаньня,
Над ўсё пераможны, кідае ў растаньне,
Абы ад цябе, Адзінота!

Потым прыходжу пануры, пахілы,
Хачу падзівіцца на вобраз твой мільы,
Пякнейшы за ўсё, Адзінота.

Ты-ж, як матуля, прытуліш і прымеш,
Ашушчаеш ласкай і туту сунімеш,
І зноў я з табой, Адзінота!

Гэтак, нявольны ніколі сабою,
Прыходжу сягонья на спрэчцы з табой
Ў пакары. — Прыімі, Адзінота!

НА ЧЛЕГ

Сьпіць душа, і розум сьпіць
Смачна, бяз трывогі,
Піць і есьці, есьці і піць —
Клопат ўвесь многі.

Лёгка так. Ня маею дум...
Прочках дзесь маркота...
Боль прайшоў, уняўся сум, —
Спаць адно ахвота.

Сьпіць душа... І розум сьпіць!
Часам нехта ўзбудзіць, —
Нібы ўстыдзіць, нібы кпіць,
Нібы крышку судзіць:

«Сорам, брат»... А далей слоў
Я праз сон ня чую.
Зьнікне голас, ціха зноў...
У ясны дзень — начую.

* *
*

Скажы, братухна, калі параньне?
Калі сьвітаці пачнець у нас?
Праймчыцца ночка, і сонца ўстане,
І дасьць вясёласьць, і дасьць пакрыс?

Скажы, братухна, калі працнуса
Ад гэі навалы, ад гэі жуды,
І зь ветрам буйным гуляць пушчуся —
На сьвет, на людзі ці хоць куды?

А можа, браце, і сонца ўстала?
І льець праменьне на лес, сыпяць?

Ды так глыбока душа запала,
Што я нявісны, што я сьляпы?

НОЧ

У гэтую ноч мне ня ў моч —
Няма сілы чакаць і маліцца...
Каб я ўмеў, каб я сьмеў
Узьляець-паляець ці разьбіцца!

Як сакол, як арол,
Я узяўся-б высока стражэньне;
Я-б узяў, я-б украў
І сабе і ўсім адпущэньне.

Калі-ж не, калі-б мне
Адпущэньня на небе ня далі,
Я-б маліў, я-б прасіў,
Каб і крыльле маё паламалі.

І тады, наўсягды
Разьвітаўшыся-б зь небам, зь зямлёю,
З гарыні, з вышыні
Паляцеў-бы за сьмерцям сваёю.

Але-ж не, то ня мне
Вось такая вялікая доля:
Узьляець, — паляець
Ці упасць разьбітым на поле.

Ня пры нас сьвяты час
Вызвалення людзкага настане, —
Мо за век чалавек
Да вялікага жыцьця устане.

Адказ правакатарам

(3 радзейвай хвалі «Свабода»)

Камуністычныя панявольнікі Беларусі ў іхным змаганні супраць беларускае палітычнае эміграцыі ў вольным сьвеце карыстаюцца ўсімі магчымымі мэтадамі, ня вылучаючы й забойстваў. Далёка не апошнія месца адводзіцца таксама рознага роду правакацыям.

Частка гэтых правакацыяў праводзіцца на балонках паліцыйнае газэткі «Голас Радзімы», рэдакцыя якое ня так даўно была перанесеная з усходняга Бэрліну ў Менск. Характэрна, што на Беларусі пра існаваньне гэтага неафіцыйнага прэсавага Камітэту Дзяржаўнае Вясьпекі не падаецца й гуку. Улада старанна намагаецца захаваць ад народу ўсе сьляды свае спэцработы за мяжой у дачыненьні да беларускае палітычнае эміграцыі. Газэтка «Голас Радзімы» распаўсюджваецца толькі на Захадзе.

Вось-жа ў семдзясятым нумары «Голасу Радзімы» за верасень мінулага году быў зьмешчаны верш пад загалоўкам «Грэх на сэрцы цяжкі», з подпісам: Міхась Кавыль. У гэтым вершы, як ужо паказвае самы заглавак, выказваецца расчараваньне паэты-эмігранта, які шкадуе, што пакінуў свой родны край ды з сумам сьцьвярджае, што ягоныя члэпяршніа сьцэжкі «скрозь пакуты ляжаць».

Міхась Кавыль — асоба рэальная. Гэта беларускі паэта, які жыў у Амэрыцы недалёка ад Нью-Ёрку. Беларускае грамадзтва вольнага сьвету ведае Міхаса Кавыля як шчырага й дзейнага патрыёта, адданага справе вызваленьня роднага краю з ланцугоў крамлёўскае няволі. Свае паэтычныя творы ён публікаваў — і публікуе — у беларускіх замежных выданьнях: газэце «Бацькаўшчына», часопісах «Конадні», «Беларуская Моладзь», «Беларуская Думка», «Прыісьце», «Палессье» ды іншых. Усе вершы Міхаса Кавыля вызначаюцца патрыятызмам, багавасцьі ды бескампраміснай паставай у дачыненьні да кажнага ворага вольнае беларускае дзяржаўнасьці. Як-жа тады мог Міхась Кавыль зьявіцца на балонах бальшавіцкага паліцыйнага воргану «Голас Радзімы»? Адказ на гэтае пытаньне дае сам паэта ў сваім вершы пад загалоўкам «Правакатарам».

Верш гэты складаецца зь пяцёх частак. Да кажнае часткі аўтар узяў эпіграф з правакацыйнага вершу. Тэкст вершу чытаў праз радзеі сам аўтар.

П РА В А К А Т А Р А М

1

«О, прабач мне, радзіма, прабач.»

Косткай у глытаўцы ў вас мы — шматпакутнае воі.
Вы ў душу нам плявалі ці раз,
Выплюнуць цяжка й з крывёю...
Зрада — зьняверы сястра —
У правакатара ў сэрцы.
Мы не зраджалі свой край,
Зраднікі вы і зьняверцы.
Мы ня ішлі па касьцёх
З вамі у маршы разбойным.
Край наш крывёю сьцёк,

2

«Чую сьмерць у маўчаньні злавесным.»

Я знаёмы зь ёй: — бязноса я пачвара.
У вочы, ямы чорныя, глядзеў ня раз.
Крывёй упіўшыся, касіла ў ГПУ,
Касу і на маю заносіла галаву.
У тайзе Сібіру падстаўляла мне нагу, —
Маладосць перамагла тады цынгу.
На Данцы сьвістала, біла агнявым
[хвастом,
У разьведцы вяртавала з аўтаматам пад
[кустом.
У «мяшку» пад Лазавенькай, як хадзілі
[на прырыў,
Пасылала грамавыя, пяруновыя «дары».
І у концы малаціла па галовах чарпаком
Ды крычала ў катлаван: «Ком, швайно,
[ком, ком!...»

3

«Пан Абрамчык пазвоніць з Парыжу:
Ты жывы? Сабірайся ў паход.»

Жонка, вяжы лахманы!
Годзе «бадзяцца бяз працы...»
Звоняць з Парыжу паны,
Мушу ў паход «сабірацца».
Можаш пажыць у бацькоў,
Покуль з паходу вярнуся.
Эх, пераб'ю бансюкоў
Там, на Беларусі...
Мо й сувэнір прывязу:
Скальці ці нагу генэрала...
Што ты камечыш сыязу?
Паўэрс там, кажуць, няўдала
Сеў на калгасны загон?...
Я-ж мо ня ён?... Па сакрэту:
Я — прафэсійны шпіён...
Не налячу на ракету.
Сьмеда пакуй лахманы!
Годзе «бадзяцца бяз працы...»
Эх, зажывём, як паны,
Ў сьветлых, раскошных палацах!...

4

«Ня дурыся, — казала мне маці, —
Будзь заўсёды з народам, сынок.
І паслала ўсьлед мне пракляцце,
Калі з дому, як злодзей, уцёк.»

О, не! Мяне не пракляне
Мая пакутніца, уцеха.
Яна мяне не пракляне,
Што з процьмы ў вольны сьвет паехаў.

Яе хусьцінку-белы сьнег,
Як зараз, бачу каля мліну.
Яна палуднаваць нясе
Ў жытох сьцяжынкай свайму сыну.

Сьвіней зваліла гарачыня,
І мы сядзім на мулкім доле.
О, як любіў я адпачыць
У любай, роднай на прыполе.
Вятрыска сьвежага парыў
Кранае пасмы кос, разоры
Ляглі крыжамі на твары —
Пячатка старасьці і гора.

Ад Слуцку ў Менск далёкі шлях.
Ня служаць ногі, сэрца млее...
А перадача на плячах,
А думы душаць: «Што зь ім? Дзе ён?»
Стаіць, трасецца ля варот
Былінкай, зьмятай ля вастрогу
І праклінае катні род,
Ратунку просячы у Бога.
О, не! Мяне не пракляне
Мая пакутніца, уцеха.
Яна мяне не пракляне,
Што з процьмы ў вольны сьвет паехаў.

5

«Меркаваў — людзі зробіць засаду
На мяне і на вершы мае.»

Быў у войску шэраговым,
Кавыляў ад заду першым.
Чалавек я не вайсковы,
Ды ў мяне ёсьць зброя — вершы.
Я камандую радкамі,
Папраўляю ногу рытму
І сугучнымі палкамі
Вершы йдуць за мной у бітву.
Неадступны і упарты,
Ня ўхіляюся баталій.
Паласуе не на жарты
Меч надзейны, цьвярдзей сталі.
Як урэжа гасграджалы,
Вольным духам гартаваны,
Заракуцца ці генэралы
Наступаць... на мае раны.
А калі якая хара
Пекане з засады ў душу,
Падымуся грознай хмарай,
Пяруны на вас абрушу.

Міхась Кавыль
17 лістапада 1960 г.

Дзякуючы ініцыятыве мэру гораду Чыкаго сп. Дэйлі была наладжаная ўпяршыню ў Чыкаго Міжнародная выстаўка й сьвята Дажынак 12-га й 13-га лістапада 1960 г. у Нэйві Пір над возерам Мічыган, дзе звычайна й адбываюцца міжнародныя й сьветавыя выстаўкі.

На гэтым месцы вярта адцёміць, што прыгатаваньне да гэтай выстаўкі было распачатае ў жнівені, калі заступнік мэра гораду сп. Джэк Райлі разаслаў спецыяльны абешнік да ўсіх нацыянальнасьцяў, інфармууючы аб арганізацыі выстаўкі й падаючы пры гэтым ейную праграму і характар. У канцы кастрычніка былі скліканыя мэрам Дэйлі прадстаўнікі ўсіх нацыянальных групаў гораду Чыкаго на паседжаньне, на якім быў прадстаўлены падрабязны плян гэтае імпрэзы.

Тры беларускія арганізацыі гораду Чыкаго выказалі згоду на ўдзел у выстаўцы. Лучнікам паміж гарадзкім арганізацыйным камітэтам выстаўкі й беларускімі арганізацыямі быў Нікодым Жызьнеўскі, сябра Арганізацыі Беларуска-Амэрыканскае Моладзі ў штаце Ілінойс.

З гледзішча тэхнічнага гэтая выстаўка была цяжкай таму, што Беларусы ніколі дагэтуль ня выступалі й ніхто дакладна ня ведаў, дзе можна дастаць патрэбныя экспанаты ў гэтак кароткім часе. Але дзякуючы ініцыятыве й стараньням сп. Н. Жызьнеўскага, а таксама супрацоўніцтву сп. М. Кучуры, спадарства Л. і А. Беленісаў, сп. Ч. Будзькі й спадарству І. і В. Пануцэвічаў, удалося сабраць беларускія народныя касьцюмы, ручнікі, дзяружкі, розныя тканіны, вышыўкі, паясы й медзяртыгі, а таксама кніжкі, часопісы, брашуры ў ангельскай мове, паштоўкі зь беларускімі краявідамі ды ўзоры беларускіх тканінаў і вышывак.

Як было вышэй зазначана, гэтая выстаўка была зладжаная ўпяршыню і шмат хто зь Беларусуў пэсымістычна выражаўся аб псьলেখах зарганізаваньня ды ўладжаньня на адпаведнай узроўні ў параўнаньні зь іншымі нацыянальнасьцямі. Але паміма ўсяго, дзякуючы стараньням і натугам сяброў Арганізацыі Беларуска-Амэрыканскай Моладзі ў

Ілінойс і Згуртаваньня Беларусаў штату Ілінойс, удалося зарганізаваць хоць скромны, але з фальклёрнага гледзішча даволі багаты, як на мясцовыя ўмовы, беларускі стэнд.

Выстаўка была адкрытая ў суботу 12-га лістапада мэрам гораду сп. Дэйлі ў прысутнасьці былага прэзыдэнта ЗША Г. Трумана, які пазьней наведваў паасобныя стэнды. Беларускі стэнд меў гонар вітаць былага прэзыдэнта й мэра гораду, якія затрымаліся ў беларускім стэндзе й цікавіліся нашымі фальклёрнымі вырабамі. Абодвы ўпісалі свае прозьвішчы ў кнігу гасьцей і супольна сфатаграфаваліся зь беларускімі прадстаўнікамі.

Выстаўка цешылася вялікай фрэквенцыяй наведвальнікаў на працягу двух дзён. Нашым інфарматарам пры стэндзе прыйшлося пмаіт папрацаваць. Тысячы асоб прайшло вакол нашага стэнду. Многія наведвальнікі, асабліва Амэрыканцы вельмі зацікавіліся нашай выстаўкай і наагул беларускімі справамі, стаўляючы пытаньні аб нашым краі, аб ягоных этнаграфічных межах, натуральных багацьцях, эканамічным стане, гісторыі, літаратуры, музыцы, мастацтве, рэлігіі й інш.

Апрача вышэй успомненай катэгорыі наведвальнікаў, былі і нашыя суседзі з поўначы, паўдня, усходу й захаду. Найбольш іх інтрыгавала нашая карта, на якой былі абведзеныя этнаграфічныя межы, уключаючы ўсе апрычоныя беларускія тэрыторыі. Найбольш прыходзілася дыскутаваць з Палякамі й Летувісамі ў справе Вільні. Пры гэтым прыпаміналася нашым суседзям з поўначы аб існаваньні Вялікага Літоўскага Княства, у якім дамінуючую ролю ігралі Беларусы і зь сваёй мовай і культурай, на довад чаго, між іншым служыць Літоўскі Статут, напісаны ў беларускай мове й атрацваныя беларускімі праўнікамі. Таксама прыводзіліся ім факты, што Вільня й яе аколліцы былі працэнтава найбольш населеныя беларускім аўтахтонным элемэнтам. На такія аргумэнты нашыя дыскусанты ня мелі чым адказаць і адыходзілі.

Гэта самае было й із нашымі суседзямі з захаду — Палякамі. На довад таго, што Вільня павінна належыць Палякам, яны выставілі пры сваім стэндзе вялікую панараму гораду Вільні й карту, прадстаўляючую Вільню ў межах польскае рэспублікі. Нашыя суседзі Латышы даволі аб'ектыўна прадставілі этнаграфічныя межы Беларусі з надпісам «Уайт Рутэнія».

Падчас інфармацыяў зацікаўленых наведвальнікаў аб нашай краіне й ейнай культуры былі раздаваныя інфармацыйныя брашуры ў ангельскай мове. У дыскусіях з наведвальнікамі вычувалася якаясьці патрэба выданьня саціднай брашуры ў ангельскай мове, якая-б дакладна інфармавала амэрыканскае грамадзтва аб Беларусі ды дакладна выясьняла-б назоў Беларусі зь гістарычнага й нацыянальнага гледзішча. Дзякуючы беларускім кружэлкам нам удалося знаёміць наведвальнікаў зь беларускай музыкай і народнымі мэлэдыямі, так што

Язэп Каранеўскі
(Заканчэньне на 4-ай бачыне)

Пашлі-ж ім абаронца!
Ах, дай мне, Божа, гэткіх слоў,
Зямля-б ад іх траслася!
Баляць бо раны мае зноў,
І кроў зь іх палілася...
Пашло тады маланкі ў люд,
У бяспчасны той, брадзіці,
Блішчэць, яскравец там і тут,
Праўдзівы гнеў будзіці.
Мільёны кіну пяруноў
У тых, каго я знаю,
У тых, маю што сочаць кроў,
У тую чорну зграю.
Тады ізноў, як колькі раз
На сьвеце ўжо бывала,
Настане той вялікі час,
Твая засьвеціць хвала.
Малюся-ж, — дай мне гэтых слоў!
Сцаліш мяне, — паможаш.
Гарыць душа, баліць ізноў...
Вялікі! Дай, як можаш!»

СЛАБАСЬЦІ

Няхай душы каторай Бог надаў любоў,
Праклёны — грэх, — аб гэтым буду знаць я!
Клянуп цябе, клянуп цябе ізноў, ізноў,
І буду праклінаць я.

То-ж ты ка мне прыйшла, як волю адабраў
Тыран маю, скуў цела ланцугамі,
І думкі вольныя з душы павыдзіраў
І растаптаў нагамі!

То-ж ты прыйшла тады і стала ля вакна
І ў вочы мне зірнула цераз краты,
Ты, подлая, ніхто, як ты адна, —
Ты будзь праклята!

То-ж ты мяне, як маці, абняла,
Сьлязой спачуцьця бледны твар абліла;
Часіна ясных зор, сьвятых ахвир
прайшла, —
Ты гэта гаварыла!

То-ж ты казала мне, каб я, хаця на час,
Зьмірыўся-б, на пакулі тыран катую,
А ён усё гняццеці! Душыў ня толькі нас, —
На ўсіх лютуе!

То-ж ты шаптала мне: «Успомні, што
ты сын,
Уцеха старасьці». Калолла грудзі
Мне тым. А дзе закон: «Ідзі, свой дом
пакінь
І родных людзяў?»

То-ж ты аблытала душу ганебным сном,
І вось яна — гатовая магіла:
Заміж жывой зямлі кладуць труну
зь мярцом...
То-ж ты зрабіла!

Пусьці-ж, абрыдлая, з тваіх ласкавых
шпон!
Няхай памру, калі ня буду жыў я,
Абы мне выканаць сьвяты жыцьця закон,
Абы ня згінуў я!

(Далей будзе)

Зь беларускага жыцця

У КЛІЎЛЭНДЗЕ

31-га сьнежня БАЗА й моладзь ладзілі сустрэчу Новага — 1961 Году. А 9,30 гадз. увечары вялікая заля напоўнілася Беларускамі й гасьцямі. За прыгожа прыбранымі сталамі хутка забракавала месца, а шмат жадаючых прыняць удзел у сустрэчы не змаглі быць прысутнымі. Аркестра «Палесье» пад кіраўніцтвам сп. Ул. Літвінкі была адпаведна падгатоўленая й грала вельмі прыгожа. Салістка Іра Каляда выканала некалькі танцаў. За некалькі хвілінаў перад 12-ай Старшыня АДДзелу БАЗА Ю. Гасьцееў прывітаў прысутных з Новым Годам, пасля чаго распачаўся вялікі шум і мітусня. Кожны сьпяшаў, каб прывітаць свайго знаёмага ці сябру, кожны жадаў, каб наступны год быў запраўды новым ды вярнуў нас пад родныя стрэхі ў вольную Беларусь. Хоць было шмат гасьцей, але на залі панавала сяброўская атмасфэра і ўсе былі ў добрым настроі. Вялікая падзяка належыцца жанчынам, а асабліва Марыі Трацяк і Марыі Міхальчык. Пад усімі паглядамі гэта сустрэча была найбольш удалай і прынесла найбольшы прыбытак.

✱

Перад сьвятамі Галіна Кананчук і Ул. Страпко ў нацыянальных касцюмах віталі г. Кліўленд з Калядамі й Новым Годам ад Беларусаў на тэлевізіі. Гэта прывітаньне паўтаралася некалькі разоў.

✱

8-га студзеня беларуская школа пры дапамозе іншых арганізацый ладзіла ялінку для дзяцей. У залі пад Царквой а 5-ай гадз. папайдні сабраліся дзеці й дарослыя, каб адзначыць Каляды. Пад кіраўніцтвам сп. К. Кіслага распачалася мастацкая частка, ў якой бралі ўдзел: хор моладзі, школьны хор, школьная аркестра, дэкламатары й салістка Іра Каляда. Для хору акампаньваў Ул. Літвінка. Пасьля мастацкае часткі Дзед Мароз (сп. М. Страпко) раздаў падаркі.

Як і папярэднія гады ў Кліўлендзе, калядоўшчыкі ЗЕМ на праваслаўныя Каляды бышлі з зоркаю беларускія хаты. Таксама запрашалі і іншыя нацыянальнасьці ды Казакі, якія належаць да нашых Царквы. Вельмі прыгожая была зорка, якую зрабіў Андрэй Лукьянчык. Лю-

дзі прыхільна віталі калядоўшчыкаў, якія ў кожнай хаце падымалі сьвяточны настрой ды падтрымвалі традыцыю.

Ул. Д.

У НЬЮ-ЁРКУ

40-Я ўГОДКІ СьВЯТАРСКАЕ Й ГРАМАДЗКА-БЕЛАРУСКАЕ ПРАЦЫ А. ЧАРНЯЎСКАГА

У сыботу 10-га сьнежня Беларусы-каталікі Нью-Ёрку ў ваколіцы ладзілі ў залі Беларускага Грамадзкага Цэнтру прыняцьце дзеля ўшанаваньня 40-х угодкаў сьвятарскае й грамадзка-беларускае працы айца Францішка Чарняўскага. За прыгожа накрытым, застаўленым смачною страваю сталом сабралася ладная грамадка Беларусаў, і каталікоў, і праваслаўных, на чале зь Яго Высокапраасьвяшчэнствам Ул. Васілём, а. Язэпам Ёрмановічам, ксяндзам Макулёчам з польскае паравіі сьв. Станіслава ў Нью-Ёрку ды прадстаўнікі беларускіх арганізацый. У часе бяседы было шмат прамоваў. Асабліва сардэчна прамаўлялі былыя Лювэнскія абсалвэнты, для якіх а. Франціш быў некалі шчырым і добрым дараднікам ды апакуном. Нарэшце адказаў даўгою прамоваю й шапоўны юбіляр. Прыгожую прамову сказаў і ксёндз Макулёц, якога лучаць з а. Францішом гады супольнае працы ў Францыі, куды а. Чарняўскі быў у сваім часе высланы польскімі духоўнымі ўладамі за сваю беларускасьць. Урачыстасьць скончылася адсвяткаваньнем а. Францішу гучнага «сто год».

СУСТРЭЧА НОВАГА 1961 ГОДУ

31-га сьнежня сёлета, Акруговая Управа БАЗА ладзіла ў залі Беларускага Грамадзкага Цэнтру Сустрэчу Новага 1961 году.

Усе столікі былі занятыя. Грала да-сканалая аркестра — Філіадэльфійскія «Васількі». Настрой на залі быў вясёлы. Адзілі, крыху перашкодзіла ўдачы Сустрэчы тое, што рэстаран сп. Вішнеўскага, у якога была заказаная навагодняя вячэра, зусім ня вывезаўся із свайго заданьня. Мэню было больш чым сьціплае й абслуга павольная. Але, ці-ж адным хлебам жыве чалавек?

У КАЛЯДНІЯ ДНІ ў ТОРОНТО

Сёлетнія Каляды Беларусы Таронта й ваколіцаў сьвяткавалі асабліва прыгожа й радасна.

У пятніцу 6-га студзеня а 7-ай гадзіне увечары ў БАПЦаркве імя сьв. Кірылы Тураўскага, настацелям якой зьяўляецца прат. а. Міхал, была адслужаная Вячэрняя Наступнага-ж дня а 7-ай гадз. раніцы была адслужаная Утраньня, а а 9-ай гадз. сьв. Літургія, пасля якіх вернікі традыцыйна сьвяткавалі далей у васьродзьдзі сваіх сем'яў, знаёмых ці суседзяў.

Але запраўднай нечаканасьцяй былі калядоўшчыкі ў складзе сп-ні Н. Барановіч і сп. сп. Г. Барановіча, А. Грыпука й М. Арцюха, бо-ж гэтай прыгожай традыцыі нашыя людзі былі ўжо амаль забыліся. Ня гледзячы на велічны рух у Таронта ў гэты дзень, яны аб'ехалі звыш дваццаці сем'яў і такім парадкам папоўнілі арганізацыйную касу на 110 далараў.

У нядзелю 8-га студзеня а 10-ай гадз. раніцы адбылася Божая Служба пры шматлікім удзеле вернікаў з Таронта й Ашава. Было шмат і дзяцей, бо-ж пасля Багаслужбы для іх ладзілася традыцыйная ялінка зь дзіцячай праграмаю. Ялінку папярэдзіў супольны абед, які прыгатавала сям'я Слаўкаў разам зь іншымі пад кіраўніцтвам сп-ні Ніны Чорнай.

Праграма распачалася калядкаю «Нова радасць стала» ў выкананьні сп. сп. І. Харэвіч, Ж. Грабко, З. Харэвіча й А. Тарасэвіча з Ашава пад акардыён В. Сідаравай і мандаліну В. Лішчонка. Далей Ірына й Зьмітра Харэвічы выканалі «Люблю наш край» пад той-жа акампанімант, а Ж. Грабко пратанцавала ў прыгожым народным касцюме «Сьняжынку». Сп-ня Марыя Лішчонак праспявала калядку «Вечны родзіцца». На акардыёне паймаўся выканала Валя Сідарава марш «Тута на радзіме» й «Танго розаў». Зь няменным удзьмам прайгралі сп. сп. Б. Лішчонак і Ж. Харэвіч ды ўспомненая ўжо Валя Сідарава «Крыжачок». Усю гэтую праграму мы заўважваем сп. Б. Лішчонак, як ейнаму арганізатару. Але й тэронікі дзеці пастараліся ўнесці свой уклад з нагоды прысутнасьці Дзеда Мароза. Маленькая Гэля Барановіч вельмі сьмела праспявала «Як прышла Каляда», а пазьней прадэк-

лямавала вершыкі «Я маленькая Беларуска» й «Ціха Кіска», а ейны брацік Эдзік прадэклямаваў «У куце сядзіць мядзьведзь».

Зь вершыкамі таксама выступілі Алесь Акула («Каляда» й «Лясная байка»), Юрка Акула («Сьнежная баба» і В. Рачыцкі («Балван»). Досць умела, як на ейны век, выканала два музычныя нумары на піяніне Валя Навіцкая. Затым Дзед Мароз (сп. Г. Барановіч), пасля пазнаёмленьня зь дзеткамі, прыступіў да раздачы шматлікіх дарункаў. Ён раздаў вялікую скрыню зь мяшком і гэтым вельмі абрадаваў усіх прысутных дзетак.

Вечар скончыўся кароткаю вечарынаю для дарослых пад музыку вышэй ўспомненага ашаўскага трыё.

А-віч

БЕЛАРУСКАЯ ЯЛІНКА ў ДЭТРОЙЦЕ

Беларуская ялінка тут зьяўляецца ўжо традыцый. У гэтым годзе была яна ў нас ужо сёмай з чаргі. Перад тым адна, пакуль вярнуся да сёлетняга году, хачу прыпомніць, як спраўлялі мы яе ўпершыню ў 1953 годзе.

У залі ўкраінскага Клубу была да-стаўленая сям'ёй Прускіх прыгожа прыбраная ялінка. Сталы із смачнай ежай, сьвяточны настрой прысутных, а асабліва бязьмежная радасьць дзетак асталіся на доўга ў памяці. Дзед Мароз (інж. К. Калоша) добра абдарыў дзетак. Неўзабаве зьявіўся ўкраінскі царкоўны хор і зладзіў нам запраўдны канцэрт. Узапраўды цудоўны прабег першай ялінкі прычыніў да сьвяткаваньня яе штогод.

У гэтым годзе ўся мастацкая праграма была праведзеная вылучна нашымі дзецьмі й моладзям. Адчыніла мастацкую частку будучая студэнтка Мічыганаўскага ўнівэрсытэту сп-ня С. Пляскач у асысьце студэнтаў Т. Чэртка й М. Кумэйшы. У праграму ўваходзілі каляднія, патрыятычныя й клясычныя нумары. Потым адведзіны сьв. Мікалая ў прыгожай вопратцы зь вялікім мяхом дарункаў бязьмежна ўзрадавалі нашых дзетак. На-

работныя, вядома, ёсьць. Але як яны жывуць! Безработныя Януковыя сябры атрымлівалі й атрымваюць па шэсьць-дзiesięт і больш далараў на тыдзень, гэта значыць па 60% свайго нармальнага тыднёвага зароботку. Ня толькі свае сем'і забяспечаныя трымаюць, але шмат з харчоў і вопраткі падкідаюць родзічам на той бок, дзе даганяюць, пераганяюць, надываюць і гэтак далей.

Вядома, ня ўсім і тут соладка жывецца. Ня ўсе-ж роўна здольныя, працаўтныя й рухлівыя. Ёсьць маса й такіх, што ніколі рукі мазоліць ня беглі й працаўтасяць грашчыць не пачнуць. Яны ахватней у хвасьце за міскай супу ў рэлігійнай місіі стаяць будучь, чымся на працу сьпінаючы. Іншыя-ж на карцэжкі й п'янства ды ўсялякую распусту грошы пускаюць. Гэта той элемент, што плое на рукі, якія чужыя людзі падаюць, каб на свае ногі магі ў новай краіне стануць. Гэта тыя, што ў розныя за-зяртанска-энкагэбаўскія ліскі пісьмы пішучы, на беднасьць і прыгнечаньне тутэйшай рабочай класы скардзючыся.

З гэтай групы, як добрыя нашы чытачы могуць прыгадаць, выводзіліся людзі, што з прыходам бязбожна-антына-роднае бальшавіцкае ўлады на чужое, сумленныя й працавітыя людзей, добро як мукі на гной наляталі ды паразітамі на чужых плячох жылі. Гэта тая грамадзкая басота, зь якое вывёўся й выводзіцца на другім баку кіраўнічы й вядучы элемент у «роднай партыі».

Сялянскі сын Янук Перапечка ніколі не забудзецца ад тых чорных гадох жыцьця пад панаваньнем «роднога отца й учителя», а пасля «вялікага фюрэра». Праклінаў ён і пляваў на аднаго й другога. Чужой для яго ёсьць прывычка бальшавіцкіх зьявгатаў-бобікаў розным «важдзям» пяткі й крышчу вышэй лізаць. Але Янук, хоць і нідзе з гэтым лішне не высюваецца, шануе й павважае канадзійскую каралеву, бо ёсьць за што. Яна ня толькі ў Януковы, але наагул у народныя справы не мяшаецца, а адно зьяўляецца сымбалам самай трывалай дружбы й мірнага сужыцця рознаколерных і рознарасавых народаў Камон-вэльту. І нічога іншага Янук не жадаў бы, адно каб такая дружба й дабрабыт запанавалі між прыгнечанымі людзьмі на тым баку, дзе сьняны й ракам зімаваць цяжка. Тады, бязумоўна, Янук пакінуў-бы сваё выгаднае жыцьцё на гэтым баку акіяну ды паехаў-бы памачы вызваленаму беларускаму народу будаваць лепшую будучыню. Зрабіў-бы гэта Янук ня толькі таму, што ён ня ёсьць матар'ялістым ды зьяўляецца трывалкім патрыётам, але й таму, што найлепшай выгадай у жыцьці ёсьць тая, якую дае табе пачуцьцё сумленна й добра выкананага абавязку перад сваёй сям'ёй і народам.

Міхась Козыр

ступнай радасьцю быў калядні фільм, высветлены сп. М. Прускім. Вечар закончыўся пачастункам і танцамі.

Вялікая падзяка належыцца працавітым сп-ням Т. Пляскач, Р. Чартко, К. Кумэйша, В. Вуіч, Т. Жылік, П. Мазура, сп-ру М. Прускаму й м-ру В. Пляскачу за арганізацыю вечару.

Юзічыха

АСЬВЕТЧАНЫНЕ

Падаю да агульнага ведама, што з днём 1-га студзеня 1961 году рэзыгную із функцыі кіраўніка Фонду БНР на Вялікабрытанію з наступных прычынаў:

1. Поўнае бязьдзейнасьці галоўнае Управы САБЭ, якому я зьяўляюся падпарадкаваны.

2. Адсутнасьці зацікаўленьня Фондам з боку фінансавых дзейнікаў Рады БНР. Апошнім было выслана мною 21-га траўня 1960 г. пісьмо, у якім я паведамляў аб мае рэзыгнацыі. Нажал, да гэтага часу я не атрымаў адказу, хоць дабігаю да канца 7 месяцаў часу.

Пры нагодзе складаю шчырую падзяку ўсім, хто пляціў на Фонд БНР. Таксама шчыра дзякую ўсім фінансавым агентам, зь якімі я супрацоўнічаў.

А. Лашук

Кіраўнік Фонду БНР на Вялікабрытанію

Міжнародная выстаўка...

(Заканчэньне з 3-й бачыны)

не адзін з прысутных прасіў паўтарыць нашыя мэдэды.

Прыемнай атракцыяй выстаўкі былі выступленьні нацыянальных хораў, сальвёных партыяў і танцавальных групаў. У вакальна-музычнай частцы праграмы выступіў хор Беларускай Нацыянальнай Рады ў Чыкаго пад кіраўніцтвам сп. Юрчанкі, які ўдала выканаў тры беларускія песні: «Купалінка», «Шкода, шкода мне краіны» й застольную, Цешылася сэрца, што наша мелядыная песня пыла з эстрады міжнароднай выстаўкі й была прынятая бурнымі воплескамі сабраных у залі шматлікіх слухачоў.

Нашай выстаўкай былі зацікаўленыя фатографы й фотарэпартэры, якія фатаграфавалі наш стэнд і паадзіночныя экспанаты, выражаючыся вельмі пахвальна аб прыгожых узорах ды цудоўна й гарманійна дабраных калёрах на канве вышыўкаў і тканінаў. Шмат хто з наведвальнікаў, асабліва жанчыны цікавіліся ўсімі ручнымі работамі ды, захопленыя імі, быталіся пра цану, хочучы іх набыць на памятку.

Падсумоўваючы высілкі й стараньні, якія былі паложаныя пры арганізацыі нашага стэнду, трэба прызнаць, што выстаўка ўдалася і што стараньні й натугі былі вартыя посьпехаў, якімі яна цешылася. Мы маем надзею, што і ў будучыні, калі надарыцца ўжоў нагода падобнай выстаўкі, нашыя арганізатары, узбагачаныя дасьветчаньнем, патрапілі яшчэ лепш зарганізаваць, разумеючы, што падобная імпрэза ёсьць магутным прыладам зьдзем у прапагандыі беларускага імяні, беларускай культуры й мастацтва.

На гэтым месцы ня можна памінуць, каб ня выразіць шчырай падзякі ад усяго беларускага грамадства Чыкаго арганізатарам выстаўкі — сп. М. Кучуру, спадарству Беленісам, сп. Ч. Будзьку, сп-ву Пануцэвічам, сп. Брушкевічу, а асабліва сп. Н. Жызьнеўскаму, як галоўнаму арганізатару, якія самаахвярна прычыніліся да ўладжваньня нашае выстаўкі, ды інфарматарам — сп-ні Ганне Жызьнеўскай, М. Кучуру, сп. Лосічу, сп. А. Беленісу ды Веры Рамук, якая дзякуючы веданьню некалькі моваў мела шырокую нагоду інфармаваць наведвальнікаў аб нашай краіне.

Таксама шчырае дзякуй належыцца ўсім тым асобам, якія былі ветлівыя пазычыць свае экспанаты, як сп-ва Захаркевічы, Беленісы, Шпакоўскія, С. і Е. Жызьнеўскія, Пануцэвічы, Будзькі, Рамукі, Сідаровічы, Міранцы, Марозы, Вагданы, Кучура й Махначы.

Прысутны

Беларускі тыднёвік палітыкі, культуры й грамадзкага жыцьця.

Выдавец: Уладзімер Борнік

РЭДАКЦЫЯ КАЛЕГІЯ

Артэкулы, падпісаныя прозьвішчам або ініцыяламі аўтара, не заўсёды выражаюць пагляды Рэдакцыі. Незамоўленыя рукапісы назад не зварочваюцца. Рэдакцыя адказвае на лісты толькі пасьля далучэньня паштовае маркі або міжнароднага паштовага купону.